

PEGUERA

PEGUERA

Peguera (DAG.) 'forn de pega', 'lloc on es fa pega': la suposició que *peguera* en els docs. del S. X signifi- 5
fiqui 'pineda' és pensada gratuïta de Balari: pertot (tant en el Princ. com a Mall.) s'ha tractat sempre de boscuries on es fa pega; i, en part, del mateix forn de pega (DAG.); Krüger (VKR VII, 59) i Amades (BDC, XIX, 145, 168) ho testimonien en el Berguedà i Lluçanès, per al forn de pedra en el qual es cou la pega 10
per marcar les ovelles; n'hi ha molts noms de lloc més en el Princ. fora de les poblacions tan conegudes de Calvià (mall.), i Berg., Cardener, i dels grans boscos i pics d'Espot etc.; i també de *La Peguera* de Llessui sabien en aquest poble que s'hi feia pega 15
(1959); Veg. també l'art. *Pegà*.

PEGUILÀ

Al terme de Llessui (Pall., Vall d'Àssua) un inf. designà un lloc amb aquest nom, però preguntats els altres resulta que no és derivat del mot *pigal* 'còdol' prop d'aquelles valls sinó contracció de *penagilà* com digué un altre > *pena aguilar* (DECat. VI, 536c17, 25
535c50).

Peira, V. Pera

PEITA

Fou mot corrent en el sentit de tribut, 'obligació o prestació deguda al Senyor o a l'Estat': acc. en què encara és viu a les Illes i ho fou a tot el territori: 35
DECat. VI, 348a40-53' b7-80. També n'ha quedat algun cas fixat en toponímia: *La Peita*, pda. de Callosa (Salvà, *Callosa d'En Sarrià* 1, 66). No serà estrany, doncs, de trobar-hi derivats o compostos; com ho podrien ser els següents.

Montpeità, lloc avui poc conegut que hom situa a Bages, prop de Sant Benet: *Montpeità* (BDCEC 1907, 291).¹ N'hi ha en tot cas *MENCIONS ANT.* 937, en una venda: «in com. *Manresa*, in term. de *Baias*, ad loc. d. angulo de *Monte Pectano* ---» arx. Guitard de 45
Montserrat, docs. de St. Benet, nº 1142, comun. per Mn. Pladevall, qui ho situa prop de St. Fruitós («angulo» sembla referir-se a una de les recolzades que hi fa el Llobregat); 970: «com Minorissa --- in monte *Petano* ---» (*Dipl. Cat. Vic*, 329, § 396). El que 50
parla de *Montpeità* és un article de J. Coll i Vilaclara «Notes arqueològic-històriques» relatiu a Sant Benet de Bages (BCEC, 1907, 289-306) amb cita d'un doc. de 950 (que crec publ. per Villanueva i P. de Marca). Manquen dades per judicar bé l'etimologia, 55
si bé en princ. podem suposar que fos un compost

de *Mont*, amb deriv. de *peita*: potser castell o fort, en un turó creat o posseït per un baró menor, subjecte a *peitar* o a certes càrregues tributàries?, per més que el derivat conegut és *peiter* (una formació paral·lela en -ANU o més concebible, no tant com en -ARIS o -ARIUS, que no poden ser a causa de les mencions del S. X en -ano). Rebutjo connexió amb PECTAVI (la tribu gal·la del Poitou i de Poitiers) > *piteus* nom de teixidors (cf. St. Llorenç dels *Piteus*), descartat per la terminació antiga -an. Informació deficient, ací, i en *Paitides*.

LES PEITIDES

Veïnat forà de Viladrau (entre La Selva, Montseny i Osona). Notable per una font de renom, i vells masos, augmentats modernament per edificis i residències estiuenques: i una en què el poeta i prohomo 20
polític i curial J. Bofill i Mates vivia part de l'any i s'inspirava, també hostatjant-hi molts i il·lustres amics; veg. *Nom. D.E.C.*, mapa Aegerter del Montseny etc. Documentació ben deficient, que no ens priva d'imaginar que pugui venir d'una derivació heteròclita en lloc de *Peitades* 'tributs, repartició de contribucions', com si diguéssim *peites*, repartides entre uns pagesos formant veïnat (en certa manera, doncs, '*peites repartides*'). Qui sap, àdhuc si existí realment aquesta forma? almenys en un text antic i venerable, l'ar- 30
caic poema dels *Set Savis* (S. XIII, v. 218) «los *paytits* e los *mayors*», no hi té aplicació segura, si doncs no directa, puix que en el fons és una variació de *peitis*; podríem suposar que l'autor ho deia precisament amb aquesta desviació del mot *peitis* perquè els menors són aquells que estan subjectes a *peites*, càrregues i exigències dels senyors; així una contaminació anàloga pogué ocasionar el canvi de *Les Peitades* en *Les Paitides*.²

¹ Puig de Sant Valentí, turó a la dr. del Llobregat, te. St. Fruitós, esgl. dedicada a St. Val. d'un gòtic tardà, dependent de St. Benet, *Enc. Cat.*, sig. J.M.Gassol, cronista de Manresa.— ² Cal esmentar la teoria de «Guerau de Liost» (alias Bofill) que havia arribat a afirmar entre els seus amics i amigues com a cosa esbrinada i establerta (!): que *paitides* eren una mena de fades o nimfes, o dames encantades que niaven en la font de les seves xondanes. Pura invenció (filològicament malhonest), sense cap fonament: com moltes de les singularitats lexicals del nostre enginyosíssim Cal·límac cavaller (si en el sentit cavaller etc. o *cavalier* ho sabrien millor les amigues i els amics com Josep Carner), autor de tanta marqueteria lingüística, mesclada amb moments de superba bellesa fònica: invenció del nom *Liost* (en realitat és *Lliors*, veg. infra, art. *Vallors* (de *DECat.* VI, 348a40-